

Diarienummer: Ku2023/01093

Till  
Regeringskansliet  
Kulturdepartementet

[ku.remissvar@regeringskansliet.se](mailto:ku.remissvar@regeringskansliet.se)  
[ku.kkm@regeringskansliet.se](mailto:ku.kkm@regeringskansliet.se)

Remissvar över betänkandet Kultursamhället – utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun (SOU 2023:58)

## Sammanfattning

Föreningsarkivet i Värmland anser:

- att regional enskild arkivverksamhet även fortsättningsvis skall vara ett utpekat område i föreslagen förordning. Vi anser att nuvarande formulering i 1.2 *Förslag till förordning om statsbidrag till kulturverksamhet i samverkan § 5 punkt 2.*<sup>1</sup> där det enbart står *arkiv* är olycklig och ogenomtänkt, det bör klart och tydligt framgå såsom i nuvarande förordning att det rör sig om *regional enskild arkivverksamhet*<sup>2</sup>.
- att kultursamverkansmodellen inte skall breddas förrän en stärkt finansieringslösning skett.
- efter att vi tagit del av utredningens betänkande ställer vi oss frågande till om förslagen verkligen kommer att leda till administrativa förenklingar?<sup>3</sup>

## Föreningsarkivet i Värmland

Föreningsarkivet i Värmland, grundat 1949, är centralarkiv för alla ideella föreningar/organisationer i Värmlands län. Föreningsarkivet i Värmlands uppgift är att samla in, bevara, vårda och tillgängliggöra arkivhandlingar samt att främja forskning om föreningslivets roll för samhällsutvecklingen. I dagsläget förvarar arkivet cirka 7 500 föreningsarkiv från hela länet. Föreningsarkivet i sig är en ideell förening bestående av ideella föreningar från alla tänkbara grenar av organisationslivet.

Föreningsarkivet i Värmland anser att kultursamverkansmodellen varit positiv för verksamheten genom årens lopp sedan införandet. Tyvärr ser vi en fara för regional enskild arkivverksamhet med nu lagda förslag.

<sup>1</sup> Kultursamverkansutredningen (2023). Kultursamhället: utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun (SOU 2023:58), Stockholm: Regeringskansliet, sidan 18.

<sup>2</sup> Förordning om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet (2010:2012), 8 §.

<sup>3</sup> Kultursamverkansutredningen (2023). Kultursamhället: utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun (SOU 2023:58), Stockholm: Regeringskansliet, sidan 9.

### 9.1 Ett vidgat system för kultursamverkan

Enskilda arkiven omfattas inte av nuvarande arkivlagstiftning (1990:782), vilket felaktigt ges sken av i utredningen<sup>4</sup>. Bristen lyftes i 2019 års arkivutredning *Härifrån till evigheten - En långsiktig arkivpolitik för förvaltning och kulturarv (SOU 2019–58)*. I arkivutredningens betänkande föreslogs att de enskilda arkiven bör få ett erkännande som en del av det nationella kulturarvet, i likhet med de offentliga, tyvärr har ännu inget hänt utan beredning av betänkandet pågår sedan flera år tillbaka i Regeringskansliet<sup>5</sup>.

### 9.3 En breddad modell med en ny anslagsstruktur

När det gäller statsbidraget så anser vi att samverkansmodellen behöver stärkt finansiering innan modellen breddas. Nuvarande statsbidrag har inte alls följt samhällsutvecklingens kostnadsökningar. Exempelvis har hänsyn inte tagits till de kostnadsökningar som följt i spåren av de senaste årens inflation. Dessutom har enskild arkivsektor under flera års tid upplevt en ökning av så kallade herrelösa arkiv. Det rör sig om arkivmaterial efter nedlagda föreningar utan betalande huvudman vilket innebär en kostnad som då måste tas av mottagande arkivinstitution. Det handlar om historiskt intressant material som skildrar det svenska samhällets utveckling och som vi som kulturarvsinstitution ej bör tacka nej till att ta emot på grund av ekonomiskt trångmål. Tilläggas kan att förutom fysiskt arkivmaterial finns ett skriande behov inom enskild arkivverksamhet av att kunna ta emot digitalt fött material vilket är kostsamt och kräver en långsiktigt genomtänkt lösning. Att som utredningen föreslår grunda en fördelning av bidrag enligt historiska nyckeltal ger helt fel utgångsläge för en redan underfinansierad sektor<sup>6</sup>. I stället finns ett stort behov av en stärkt finansiering innan det överhuvudtaget kan bli tal om en breddning av modellen.

Karlstad 2024-03-26

Monica Ekström  
Ordförande  
Föreningsarkivet i Värmland

Helena Modin  
Arkivchef  
Föreningsarkivet i Värmland

---

<sup>4</sup> Kultursamverkansutredningen (2023). Kultursamhället: utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun (SOU 2023:58), Stockholm: Regeringskansliet, sidan 204.

<sup>5</sup> I december 2023 ställde den värmländske riksdagsledamot Lars Mejern Larsson en skriftlig fråga till kulturminister Parisa Liljestrand om hon avsåg att ta initiativ för att även de enskilda arkiven i Sverige ska omfattas av arkivlagen, han fick till svar att beredning av betänkandet pågår i Regeringskansliet och att hon inte kan föregå beredningen. Se [https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/skriftlig-fraga/enskilda-arkiv\\_hb11401/](https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/skriftlig-fraga/enskilda-arkiv_hb11401/)

<sup>6</sup> Kultursamverkansutredningen (2023). Kultursamhället: utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun (SOU 2023:58), Stockholm: Regeringskansliet, sidan 219.